

Wirtualna mobilność na Uniwersytecie Ekonomicznym

Andrzej Niesler

Jednym z podstawowych wyzwań dla szkolnictwa wyższego w Polsce jest dostosowanie się do nowych europejskich standardów pracy naukowo-dydaktycznej oraz do zmieniających się wymagań wobec absolwentów szkół wyższych. Wysoka konkurencja na lokalnych i międzynarodowym rynku pracy wymusza potrzebę ciągłego podnoszenia jakości kształcenia. Podniesienie jakości do poziomu porównywalnego z zachodnioeuropejskim wymaga jednak podjęcia szczególnych działań ukierunkowanych na wymianę doświadczeń i podnoszenie kwalifikacji zawodowych polskich nauczycieli akademickich.

W nowej strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce rozważane jest wprowadzenie powszechnego obowiązku zapewnienia mobilności kadry dydaktycznej, co w niedalekiej przyszłości może stanowić poważny problem dla sporej jej części. Wiele osób, często z bogatym doświadczeniem zawodowym w kontekście uwarunkowań krajowych, nie posiada bowiem odpowiedniego przygotowania, aby pełnoprawnie konkurować na międzynarodowym rynku pracy Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Zagadnienie to wykracza poza problem barier językowych i obejmuje wiele aspektów wynikających z różnic metodycznych, społecznych i kulturowych systemów edukacyjnych poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Poszukiwanie rozwiązań tak zdefiniowanego problemu, stwarza obecnie nowe możliwości w obszarze kształcenia na odległość. Nowoczesne systemy e-learningowe, poza oferowaniem tradycyjnego wsparcia w zakresie ogólnej dystrybucji wiedzy, czy możliwości indywidualnego podnoszenia kwalifikacji personalnych i zawodowych, dają możliwość realizacji tzw. mobilności wirtualnej. Mobilność ta, w wymiarze akademickim pozwala na podejmowanie działań dydaktycznych na innych uniwersytetach bez konieczności fizycznego przemieszczania się. Wykorzystanie technologii e-learningowych pozwala, w zależności od przyjętej perspektywy: wykładowcy lub studenta, na prowadzenie dydaktyki i uczestniczenie w zajęciach w trybie zdalnym. Na poziomie uczelni stwarza to wyjątkową możliwość wzbogacenia i uatrakcyjnienia własnej oferty dydaktycznej oraz wymiany doświadczeń i podnoszenia kwalifikacji kadry.

Z inicjatywy uczelnianego Centrum E-learningu, w ramach konkursu projektów mobilności programu Leonardo da Vinci, organizowanego przez Fundację Rozwoju Systemów Edukacji, zgłoszony został projekt Teaching and

E-Learning Advances in European Mobility Space (TALARIA). Charakter przedsięwzięcia zakłada wymianę doświadczeń między Uniwersytetem Ekonomicznym oraz zaproszonymi do współpracy jednostkami, wybranymi spośród uniwersytetów z Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego.

Przesłanką do uruchomienia projektu było istnienie wyraźnych barier ograniczających mobilność polskiej kadry akademickiej. Przyczynę oporu wobec mobilności stanowi zazwyczaj obawa przed nowym, nieznanym otoczeniem kulturowym i zawodowym, wynikająca często z nieznamośności standardów pracy za granicą. Dodatkowe czynniki demotywuujące to brak możliwości pogodzenia życia rodzinnego ze zmianą miejsca zamieszkania, dysfunkcje natury fizycznej lub zdrowotnej, utrudniające lub wręcz uniemożliwiające fizyczne podróżowanie.

Celem projektu jest w związku z tym stworzenie i umacnianie relacji z europejską społecznością akademicką przez przełamywanie barier i przyczynienie się do wzrostu mobilności kadry uniwersyteckiej, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii e-learningowych. Problematyka projektu dotyczy nie tylko działań wspierających mobilność polskich pracowników, lecz również mechanizmów likwidowania barier uniemożliwiających zdobywanie międzynarodowych doświadczeń zawodowych.

Projekt obejmuje działania w dwóch podstawowych płaszczyznach. Pierwsza koncentruje się na intensywnej wymianie doświadczeń zawodowych podczas pobytów w ośrodkach partnerskich. Partnerami w projekcie są uniwersytety z krajów o odmiennych systemach kształcenia, oferujące otwarte programy wymiany pracowników, zaangażowane w rozwój kadry i podnoszenie jakości kształcenia przez użycie nowoczesnych technologii informatycznych w dydaktyce. Druga płaszczyzna obejmuje działania ukierunkowane głównie na przełamywanie barier i przygotowanie warunków sprzyjających mobilności pracowników tak zdefiniowanej grupy docelowej.

Uruchomienie projektu TALARIA zaplanowane zostało na 1 października 2011 r. Jednym z pierwszych zadań będzie utworzenie zespołu projektowego składającego się z pracowników naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Ekonomicznego, którzy wezmą aktywny udział w programie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji nauczyciela akademickiego w kontekście mobilności zawodowej w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego oraz odbędą staże w instytucjach partnerskich. W efekcie tych działań opracowane zostaną materiały szkoleniowe w postaci kur-

sów e-learningowych, które stanowią będą podstawę dalszego upowszechniania zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych.

Szczegółowe informacje na temat kolejnych etapów realizacji projektu będą na bieżąco udostępniane na stronie internetowej Centrum E-learningu.

Partnerzy w projekcie TALARIA

Universität Duisburg-Essen

(UDE) jest nowoczesną publiczną jednostką akademicką ulokowaną w zachodniej części Niemiec. Jest to jedna z 10 największych uczelni niemieckich, kształcąca na 12 wydziałach ponad 30 tys. studentów rocznie. Znaczna część uczestników studiów

pochodzi z wymiany międzynarodowej, w której uczelnia od wielu lat specjalizuje się w wymiarze ponad europejskim. Bezpośrednim partnerem operacyjnym dla Centrum E-learningu w projekcie TALARIA jest Instytut Informatyki i Systemów Informatycznych Zarządzania na Wydziale Ekonomii i Administracji Biznesowej.

Jako członek-współzałożyciel Porozumienia Uniwersytetów Zagłębia Ruhry (University Alliance Metropolis Ruhr, UAMR) UDE współdziała, obok Uniwersytetów w Bochum i Dortmundzie, w tworzeniu i rozwijaniu ultranowoczesnego systemu edukacji metropolitalnej w gospodarczym sercu Niemiec. UAMR stanowi unikatowe rozwiązanie w skali europejskiej, wzorowane na doświadczeniach najbardziej prestiżowego publicznego konglomeratu akademickiego w USA – Uniwersytetu Kalifornijskiego, składającego się z 10 autonomicznych uczelni. Podstawą funkcjonowania tego systemu w wydaniu niemieckim jest rozwijanie standardów i miar jakościowych oraz centralna koordynacja współpracy zagranicznej.

Stowarzyszenie UAMR powołało do życia wspólne biuro współpracy ConRuhr (Consortium of the Ruhr-Universities), z siedzibą w Nowym Jorku, którego celem jest

promowanie międzynarodowej wymiany badaczy, nauzcycieli akademickich oraz studentów z czołowymi uczelniami amerykańskimi. Działalność biura od lat stanowi podstawę bardzo intensywnej wymiany naukowej i skutkuje wysokim poziomem jakości kadr dydaktycznych, widocznym na tle innych uczelni niemieckich i europejskich.

Poza kompetencjami w obszarze mobilności kadry akademickiej, Uniwersytet w Duisburg-Essen jest również doskonałym partnerem do wymiany doświadczeń z obszaru e-learningu. Specyfika UAMR pozwala na realizację kompleksowych, zintegrowanych rozwiązań informatycznych wspierających dydaktykę oraz ogólny ekosystem informacyjny przestrzeni akademickiej, obejmującej w przypadku UAMR łącznie blisko 100 tys. studentów i pracowników. Realizacją praktyczną tej idei jest system eCampus wspomagający od strony e-learningowej wszystkie stowarzyszone uczelnie.

Dublin City University

stanowi przykład jednej z najprężniej rozwijających się szkół wyższych w Europie. Mimo iż jest stosunkowo młodym uniwersytem, od początku swojej 30-letniej historii prezentuje wysoki poziom kształcenia, konsekwentnie budując przewagę dzięki eksplorowaniu nowatorskich rozwiązań w obszarze organizacji dydaktyki. Znajduje to odzwierciedlenie zarówno w praktyce, jak i w pracy badawczej specjalizowanych jednostek organizacyjnych, takich jak Centrum Rozwoju Kształcenia i Uczenia się CASTeL (Centre for the Advancement of Science Teaching and Learning).

Przez wprowadzanie elastycznych ścieżek nauczania i promowanie interdyscyplinarnego podejścia w nauce, zacierają się tu znane z innych uczelni europejskich tradycyjne podziały między poszczególnymi dyscyplinami naukowymi, jak i sztywne struktury organizacji studiów ze względu na wydziały i kierunki kształcenia. Jest to zatem wartościowa instytucja z punktu widzenia nowoczesnego

podejścia do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego.

Uczelnia kształci rocznie około 10 tys. studentów i posiada prestiżową akredytację międzynarodowego stowarzyszenia Association of MBAs, w zakresie Magisterskich Studiów Menedżerskich. Jako instytucja partnerska Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, stanowi dobry punkt odniesienia w pracach nad doskonaleniem jakości kształcenia i tworzeniem nowych kierunków, których absolwenci odpowiadałoby realnym potrzebom współczesnego rynku pracy. Ze względu na język angielski, jako podstawowy język wykładowy, współpraca i wymiana doświadczeń z tym partnerem gwarantuje szczególnie cenne i uniwersalne doświadczenie z punktu widzenia zawodowej mobilności nauczyciela akademickiego, w ramach wspólnej przestrzeni szkolnictwa wyższego w Europie. Uczelnia jest otwarta na wymianę międzynarodową i prowadzi otwartą politykę zapraszania prelegentów i wykładowców z różnych krajów Unii Europejskiej, co jest jednym ze sposobów uatrakcyjnienia oferty dydaktycznej, szczególnie w ramach programów kształcenia ustawicznego. Partnerem operacyjnym w obszarze rozwiązań e-learningowych podczas wizyty studyjnej na Uniwersytecie w Dublinie jest School of Computing.

**UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA**

Universidad de Salamanca

jest najstarszym uniwersyte-tem w Hiszpanii, o blisko 800-letniej tradycji. Pod względem wymiany w ramach europejskich programów mobilności jest to jeden z głównych ośrodków akademickich południowej

Europy, wykazujący się najwyższym procentowym udziałem studentów zagranicznych w ogólnej liczbie osób studiujących, która wynosi prawie 30. tysięcy.

Konsekwentna orientacja na międzynarodowy zakres działania wymaga zapewnienia oferty edukacyjnej na najwyższym poziomie jakościowym. Uniwersytet w Sala-

mance stanowi po tym względem wzorcowy ośrodek akademicki nie tylko w obszarze hiszpańskojęzycznym, ale również w aspekcie kompetencji języka angielskiego i mobilności międzynarodowej, czego potwierdzeniem jest pierwsze miejsce kierunku filologii angielskiej w rankingu wszystkich hiszpańskich uczelni. Uczelnia stwarza szerokie możliwości realizacji ambicji zawodowych w zakresie nauczania na poziomie akademickim, aktywnie wspiera wymianę doświadczeń z tego obszaru między dydaktykami oraz organizuje kursy doszkalające, zorientowane na podnoszenie kwalifikacji pedagogicznych na poziomie szkolnictwa wyższego.

Partnerami operacyjnymi w wizycie studyjnej Centrum E-learningu Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu są:

Uczelniana grupa badawcza GRIAL (GRupo de Investigación en Interacción y eLearning), odpowiedzialna za organizację działań związanych z nauczaniem na odległość i interakcją w procesach dydaktycznych,

Regionalna grupa badawcza Research Group of Excellence of the Junta de Castilla y Leon, odgrywająca rolę koordynatora programów uniwersyteckich dotyczących zagadnień doskonalenia jakości kształcenia, standardów metodycznych i szkoleń zawodowych dla nauczycieli akademickich.

Katholieke Universiteit Leuven

jest najstarszym i jednym z najbardziej prestiżowych uniwersytetów w Belgii. Uczelnia posiada kilkusetletnią tradycję i doświadczenie w kulturowaniu, na gruncie edukacji i nie tylko, wartości charakterystycznych dla wielokulturowej Belgii, takich jak poszanowanie dla różnorod-

ności i dążenie do wyrównywania szans oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Od 40 lat funkcjonuje jako dwie niezależne instytucje szkolnictwa wyższego i jest z tego względu wartościowym partnerem w wymianie doświadczeń z niderlandzko- i francuskojęzycznego systemu szkolnictwa wyższego.

Katolicki Uniwersytet w Leuven jest największym pracodawcą w regionie, zatrudniającym prawie 18 tys. pracowników, z czego ponad 6 tys. to nauczyciele akademicy. Liczba studentów kształcących się na wszystkich wydziałach sięga prawie 37 tys. rocznie, z czego około 2,5 tys. stanowią uczestnicy wymiany międzynarodowej.

Silna specjalizacja w obszarze edukacji międzynarodowej wymaga skoordynowanego wsparcia w postaci całej gamy kursów wyrównawczych, szkoleń podnoszących umiejętności kadry dydaktycznej w pracy zawodowej w wymiarze ogólnoeuropejskim, a także różnorodnych form angażujących odbiorców kształcenia ustawicznego. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu i wysokim kompetencjom uczelnia ta jest bardzo aktywnym podmiotem w obszarze

wyznaczania standardów edukacyjnych i promowania dobrych praktyk zawodowych w europejskiej przestrzeni szkolnictwa wyższego.

Wielkość i zakres działania uniwersytetu wymaga odpowiedniego wsparcia nowoczesnymi technologiami informacyjnymi. Od 10 lat Uniwersytet w Leuven rozwija własne wirtualne środowisko kształcenia (Virtual Learning Environment), którego sercem jest platforma e-learningowa ToLeDO. Jest to bardzo zaawansowany system informacyjny, który został w pełni zintegrowany z systemami administracyjnymi uczelni. Niezwykle istotne w kontekście założeń projektu TALARIA jest również to, iż partner ten posiada unikatowe doświadczenie w zakresie rozwiązywania złożonego problemu, jakim jest równoległa obsługa wielu odmiennych procesów dydaktycznych w ramach specyfiki edukacji lokalnej i międzynarodowej.

Wykuwamy jakość

27 maja br. odbyła się konferencja podsumowująca działalność Sekcji Obsługi Projektów Rozwojowych realizującej od 2008 r. projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu Państwa w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka, Poddziałanie 4.1.1: Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni. Projekty otrzymały wspólną nazwę Kuźnia Kadr. Ich celem jest wzmocnienie potencjału rozwojowego Uniwersytetu Ekonomicznego poprzez rozszerzanie i wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz podniesienie jej jakości. Podczas konferencji odbyła się również prezentacja czwartej już edycji projektu.

Poprosiliśmy dr inż. Dorotę Kwiatkowską-Ciotucha oraz dr inż. Urszulę Załuską – współautorki wszystkich czterech projektów (i osoby zarządzające nimi), o kilka faktów dotyczących działań realizowanych w Sekcji Obsługi Projektów Rozwojowych.

Dr inż. Urszula Załuska – ekspert ds. ewaluacji i dr inż. Dorota Kwiatkowska-Ciotucha – menedżer projektów

Proszę powiedzieć, jakie były inspiracje do napisania projektów i jakie działania są realizowane w ramach kolejnych edycji projektu Kuźnia Kadr.

Dorota Kwiatkowska-Ciotucha: W poprzednim okresie programowania, tj. w latach 2004- 2006 napisałyśmy i zrealizowałyśmy w ramach naszej uczelni 7 projektów szkoleniowych finansowanych ze środków Europejskiego

Funduszu Społecznego. Projekty te cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony osób pracujących. W obecnym okresie programowania pojawiły się szczególne możliwości dla szkół wyższych – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego utworzyło specjalny priorytet w ramach POKL dedykowany uczelniom, gdzie blisko miliard euro przeznaczono na programy rozwojowe uczelni. Wdrażanie tego priorytetu przekazano Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pierwszy konkurs ogłoszono w lutym 2008 r. i udostępniono w nim praktycznie wszystkie możliwe do realizacji formy wsparcia, tj. m.in. studia podyplomowe, szkolenia dla nauczycieli akademickich i dla kadry kierowniczej uczelni, szkolenia i staże dla studentów. W dwuosobowym zespole przygotowaliśmy ogólną koncepcję wniosku. Potem współpracowałyśmy z Ałłą Witwicką-Dudek z Biura Karier i innymi osobami, których zaangażowanie i chęć współpracy znałyśmy już z innych projektów EFS.

Projekt pod nazwą **Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu kuźnią kadr menedżerskich dla opartej na wiedzy gospodarki** został złożony w kwietniu 2008 r. i zawierał cztery komponenty działań: w zakresie unowocześnienia i wzbogacenia oferty edukacyjnej, podnoszenia kompetencji kadry akademickiej, współpracy uczelni z pracodawcami i polepszenia jakości zarządzania uczelniami. Projekt dostał dofinansowanie, a na realizację zaplanowanych celów otrzymaliśmy blisko 5 mln zł. Wtedy to był największy projekt szkoleniowy realizowany przez nasz Uniwersytet. Wszystkie formy wsparcia zapro-